

Policy Brief

จาก
ความ
ตึงเครียด
สู่
ความ
ไว้วางใจ

ประเด็นปัญหา (Issue)

การถ่ายโอนภารกิจโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) ไปสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามนโยบายการกระจายอำนาจด้านสุขภาพ เป็นกระบวนการที่ซับซ้อนและสร้างความตึงเครียดระหว่างหน่วยงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านความสัมพันธ์ ความเข้าใจต่อบทบาทใหม่ และความเชื่อมั่นระหว่างบุคลากร ส่งผลต่อประสิทธิภาพของการให้บริการสุขภาพในพื้นที่

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Purpose of Study)

ศึกษาว่ารูปแบบความสัมพันธ์และการสื่อสารใดที่สามารถเสริมสร้างการทำงานร่วมกัน และลดแรงต้านในช่วงเปลี่ยนผ่าน พร้อมทั้งออกแบบข้อเสนอเชิงระบบที่สามารถสนับสนุนการถ่ายโอนให้เป็นไปอย่างราบรื่น ยั่งยืน และสอดคล้องกับบริบทของพื้นที่

ข้อค้นพบหลัก (Key Findings)

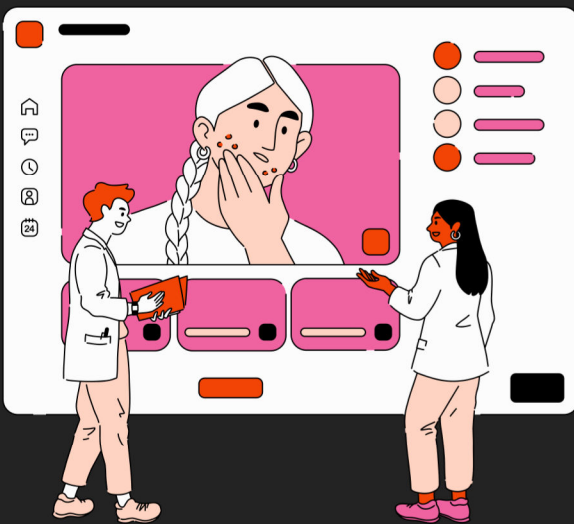
1. ความไว้วางใจ (trust) เป็นปัจจัยตั้งต้น ไม่ใช่เพียงผลลัพธ์ของความร่วมมือ
2. การสื่อสารจากบนลงล่างอย่างเดียวไม่เพียงพอ ต้องมีการสร้างความหมายร่วม (sense-making)
3. ผู้นำที่มีบทบาทเชิงเกื้อหนุน (facilitative leadership) ช่วยลดแรงต้านและเปิดพื้นที่ทางอารมณ์
4. ความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานขึ้นกับเวทีสื่อสารที่เท่าเทียม ไม่ใช่เพียงโครงสร้างทางราชการ
5. พื้นที่ที่มีการทดลองทำงานร่วมกันก่อนถ่ายโอนจริง มีความยืดหยุ่นสูง และน่านโยบายไปสู่ปฏิบัติได้ดีกว่า

ข้อเสนอเชิงนโยบาย (Policy Recommendations)

ในระดับนโยบายส่วนกลาง (สร. มท. ก.ก.ธ.)

- ตั้งหน่วยงานกลางด้าน การสื่อสารและบริหารความสัมพันธ์ ควบคู่ไปกับโครงสร้างถ่ายโอน
- พัฒนาแนวทางการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมสำหรับการเปลี่ยนแปลงนโยบายระดับชาติ
- ส่งเสริมผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Change Agents) ในพื้นที่ โดยจัดอบรมด้าน facilitative leadership

ในระดับจังหวัดและพื้นที่

- ให้ กสพ. จังหวัดทำหน้าที่เป็น เวทีประสานความเข้าใจและหาข้อตกลงร่วมระหว่างหน่วยงาน
- จัดประชุมกลุ่มย่อยเพื่อทดลองทำงานร่วม (pre-transfer collaboration)
- ออกแบบระบบรับฟังความคิดเห็นและกลไกสื่อสารสองทางที่มีประสิทธิภาพ
- สร้างกิจกรรมร่วมอย่างไม่เป็นทางการระหว่าง อบจ.-สสจ.-รพ.สต. เพื่อสร้างความไว้วางใจในระยะยาว
- ควรปรับโครงสร้างและระเบียบที่เกี่ยวข้องกับ คปสอ. เพื่อให้สามารถเป็นพื้นที่ในการสื่อสารและประชุมทำงานร่วมกัน

กลุ่มเป้าหมายที่ควรรับข้อเสนอนี้

- กระทรวงสาธารณสุข เช่น กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ (สบส.)
สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข
- กระทรวงมหาดไทย เช่น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
- คณะกรรมการกระจายอำนาจ (ก.ก.ถ.)
- องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) และสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด (สสจ.)
- สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (สปสช.) และสถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข (สวรส.)

แนวทางนำไปใช้ (Way Forward)

- เริ่มต้นจากพื้นที่นำร่องโดยสนับสนุนให้มี “พื้นที่สื่อสารปลอดภัย” และการทดลองทำงานข้ามหน่วยงาน
- ใช้ผลวิจัยนี้เป็นต้นแบบการสร้าง Communication & Relationship Toolkit สำหรับจังหวัดอื่น
- ประเมินผลเป็นระยะและปรับแบบจำลองความสัมพันธ์ให้สอดคล้องกับบริบทเฉพาะพื้นที่

